MESTNA OBČINA MARIBOR
ŽUPAN

Ulica heroja Staneta 1, SI-2000 Maribor
T: +386.2.2201 000, E: mestna.obcina@maribor.si
S: http://www.maribor.si
Davčna številka: SI12709590, Matična številka: 5883369

Številka:
Datum: 31.7.2024

MESTNI SVET
MESTNE OBČINE MARIBOR

GMS - 362

ZADEVA: PREDLOG ZA OBRAVNAVO NA 12. IZREDNI SEJI MESTNEGA SVETA MESTNE OBČINE MARIBOR

NASLOV GRADIVA:	**ODLOK O SPREMEMBAH ODLOKA O USTANOVITVI JAVNEGA HOLDINGA MARIBOR D.O.O. - skrajšani postopek**
GRADIVO PRIPRAVILI:	SEKRETARIAT ZA SPLOŠNE ZADEVE, Služba za pravne zadeve, v sodelovanju z JAVNIM HOLDINGOM MARIBOR d.o.o. - Službo za pravo in kadre JHMB, d. o. o.
GRADIVO PREDLAGA:	Aleksander Saša ARSENOVIČ, župan
POROČEVALECI:	Matjaž DOLAMIČ, vodja službe za pravo in kadre, JHMB, d. o. o.
PREDLOG SKLEPA:	**Mestni svet Mestne občine Maribor sprejme Odlok o spremembah Odloka o ustanovitvi javnega holdinga Maribor d.o.o. po skrajšanem postopku.**

Aleksander Saša ARSENOVIČ
Župan

MESTNA OBČINA ŽUPAN 1 MARIBOR

f. f.

MESTNA OBČINA MARIBOR
MESTNA UPRAVA

Številka:
Datum: 31.07.2024

PODPISNI LIST
PREDLOGA ZA OBRAVNAVO NA __. REDNI SEJI MESTNEGA SVETA MESTNE OBČINE MARIBOR

Naslov gradiva:	**ODLOK O SPREMEMBAH ODLOKA O USTANOVITVI JAVNEGA HOLDINGA MARIBOR d.o.o. - skrajšani postopek**
Priloge gradiva (navedba morebitnih prilog):	• obrazložitev odloka • besedilo odloka • člen, ki se spreminja • pravno mnenje dr. Prelič

Pregledali in parafirali:

Podpisniki	**Ime in priimek podpisnika**	**Pristojen organ**	**Datum**	**Podpis tistega, ki podpiše oz. parafira**
Gradivo pripravili:	Mitja SENEKOVIČ, vodja službe	SEKRETARIAT ZA SPLOŠNE ZADEVE, Služba za pravne zadeve		
	Matjaž DOLAMIČ, vodja službe	Služba za pravo in kadre JHMB, d. o. o.		E-žig ustvarjen za: Matjaž Dolamič matjaz.dolamic@jhmb.si Napredni e-žig s kvalificiranim potrdilom Imetnik potrdila: mSign Datum e-žiga: 01.08.2024 Potek veljavnosti potrdila: 28.04.2025
Gradivo pregledal vodja organa in morebitni vodja NOE:				
Dodatni pregled na predlog pripravljavca:				
Gradivo pregledala ~~v.d.~~ direktorica MU:	Lidija KREBL	Mestna uprava	12 -08- 2024	

Gradivo prejela služba MS v fizični in elektronski obliki:	Rosana KLANČNIK	Služba za delovanje mestnega sveta	2.8.2024	

OBRAZLOŽITEV

➢ Pravna podlaga

- prvi odstavek 78. člena Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (Uradni list RS, št. 42/07 – uradno prečiščeno besedilo in 45/08 – ZArbit), med drugim določa, da se »Sodelovanje delavcev pri upravljanju v organih družbe, uresničuje preko predstavnikov delavcev v organih vodenja in nadzora družbe, in sicer; v dvotirnem sistemu upravljanja preko predstavnikov delavcev v nadzornem svetu.«.

- 505. in 526. člen Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 - uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 100/11 - skl. US, 32/12, 57/12, 44/13 - odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 - ZPosS, 158/20 - ZIntPK-C, 175/20 - ZIUOPDVE, 18/21, 18/23 - ZDU-1O, 75/23), ki določa upravljanje enoosebne družbe, odločanje ustanovitelja o vprašanjih, določenih s 505. členom ZGD-1, o katerih odločajo družbeniki.

- 13. člen Zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40), določa pravno podlago lokalne skupnosti za ustanovitev holdinga za področje posamezne ali večih gospodarskih javnih služb.

- 23. člen Statuta Mestne občine Maribor (Medobčinski uradni vestnik, št. 10/2011, 8/2014, 12/2019 in 4/2022), ki predstavlja podlago, po kateri Mestni svet Mestne občine Maribor, sprejema odloke in druge akte.

➢ Razlogi za sprejem

Javni holding Maribor d. o. o., je bil ustanovljen na podlagi Odloka o ustanovitvi Javnega holdinga Maribor d. o. o. (v nadaljevanju: odlok). V 21. členu odloka in v 18. členu Akta o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo (v nadaljevanju: Akt o ustanovitvi) je določeno, da nadzorni svet šteje šest (6) članov od katerih so 4 (štirje) člani predstavniki ustanoviteljice, 2 (dva) člana pa sta predstavnika delavcev kapitalsko povezanih družb, ki jih v skladu s svojim poslovnikom izvoli in odpokliče skupni svet delavcev holdinga, oblikovan po določilih 73. do 77. člena Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (v nadaljevanju: ZSDU).

Na podlagi obeh tako zapisanih določb (odloka, kot tudi Akta o ustanovitvi), sedaj uresničujeta pravice delavcev 2 (dva) člana, ki sta zaposlena v odvisnih družbah v skupini JHMB in nista zaposlena oz. nimata sklenjenega delovnega razmerja v družbi Javni holding Maribor d. o. o.; prav tako pa v skladu z 79. členom ZSDU nimata pravice voliti in biti izvoljena v Svet delavcev Javnega Holdinga Maribor d. o. o.

JHMB, kot holding, tvorijo tako (samostojna) obvladujoča družba Javni holding Maribor d. o. o., kot 9 odvisnih družb, ki prav tako ohranjajo svojo samostojnost. Skupno jim je to, da obvladujoča, holdinška družba, vodi in upravlja odvisne družbe, v katerih ima večino, skupaj v pravnem statusu povezanih družb tvorijo koncern.

Družba Javni holding Maribor d. o. o., ima ustanovljen svoj svet delavcev, vendar je tem delavcem onemogočeno realizirati delavsko participacijo v nadzornem svetu družbe, v kateri so zaposleni, kar pa je v nasprotju z ZSDU. ZSDU določa pravila, katerih temeljna značilnost je, da se delavski predstavniki vključujejo v organsko strukturo tistega pravnega subjekta, s katerim imajo sklenjeno delovno razmerje torej svoje pravice do sodelovanja uresničujejo le znotraj tiste gospodarske družbe, pri kateri so zaposleni, ne pa v drugih družbah, čeprav so te družbe povezane z družbo v kateri imajo sklenjeno delovno razmerje. Iz 78. člena ZSDU jasno izhaja, da se sodelovanje delavcev pri upravljanju uresničuje le v družbi, v kateri imajo delavci sklenjeno delovno razmerje in ne po čez

in navzkrižno. Brez dvoma skupni svet delavcev kapitalsko povezanih družb po ZSDU nima pristojnosti imenovanja delavskih predstavnikov v nadzorni svet katere koli družbe in tudi ne družbe Javni holding Maribor d. o. o., tega »pooblastila«, pa mu ne more dati niti ustanovitelj z odlokom oz. v aktu o ustanovitvi.

Ker je sedanja ureditev v odloku (prvi odstavek 21. člena) v nasprotju z ureditvijo ZSDU, kot specialnim predpisom glede delavske participacije, je kot taka nična in jo je potrebno odpraviti ter spremeniti. S spremembo odloka in posledično akta o ustanovitvi bodo zaposleni v družbi Javni holding Maribor d. o. o., lahko uresničevali svoje zakonsko pripadajoče pravice, v skladu z ZSDU, tako da bodo imenovali 2 (dva) svoja zaposlena, kot predstavnika delavcev v nadzorni svet družbe JHMB.

K tej obrazložitvi prilagamo Strokovno mnenje glede imenovanja delavskih predstavnikov v nadzorni svet JHMB, z dne 22.5.2024, rednega profesorja Pravne fakultete Univerze v Mariboru, prof. dr. Saše Preliča, ki je navedena problematiko natančno razdelal in utemeljil odgovore na ključna vprašanja.

- **Predlog sprememb**

S predlagano spremembo odloka se spreminja in popravlja dosedanja ureditev, ki je v nasprotju z ureditvijo v ZSDU, kot specialnim predpisom glede delavske participacije, saj je kot taka nična in jo je potrebno odpraviti ter spremeniti. S spremembo odloka in posledično akta o ustanovitvi bodo zaposleni v družbi Javni holding Maribor d. o. o., lahko uresničevali svoje zakonsko pripadajoče pravice, v skladu z ZSDU, tako da bodo imenovali 2 (dva) svoja zaposlena, kot predstavnika zaposlenih v nadzorni svet družbe JHMB.

Predlaga se, da odlok začne veljati osmi dan po objavi v MUV.

- **Predlog za sprejem odloka po skrajšanem postopku**

Poslovnik Mestnega sveta Mestne občine Maribor (MUV, št. 8/05, 11/11,12/11- popr., 8/14, 4/15, 25/18, 10/19 in 15/20) v 97. določa, da lahko mestni svet sprejme odlok po skrajšanem postopku v primeru izrednih potreb mestne občine, naravnih nesreč, manj zahtevnih sprememb in dopolnitev odloka ter prenehanja veljavnosti odloka ali njegovih posameznih določb ter v primeru, da gre za uskladitev odloka z zakoni in drugimi predpisi ter odločbami ustavnega sodišča ali na podlagi izida glasovanja občanov na referendumu.

Pri predlagani dopolnitvi gre za uskladitev odloka z zakonom (ZSDU) in prav tako manj zahtevno spremembo odloka, zato se predlaga, da Mestni svet Mestne občine Maribor predlagani odlok obravnava in sprejme po skrajšanem postopku

- **Ocena finančnih in drugih posledic**

Predlog odloka nima neposrednih posledic za proračun MOM.

- **Predlog sklepa**

Mestnemu svetu Mestne občine Maribor predlagamo, da sprejme naslednji sklep:

Mestni svet Mestne občine Maribor sprejme Odlok o spremembah Odloka o ustanovitvi Javnega holdinga Maribor d. o. o., - po skrajšanem postopku.

Na podlagi 78. člena Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (Uradni list RS, št. 42/07 - uradno prečiščeno besedilo, 45/08 - ZArbit), 13. člena Zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40), 505., 526. in 517. člena Zakona o gospodarskih družbah /ZGD-1/ (Uradni list RS, št. 65/09 - uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13-odl.US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19-ZPosS, 158/20-ZIntPK-C, 18/21, 18/23-ZDU-1O in 75/23) in 23. člena Statuta Mestne občine Maribor (Medobčinski uradni vestnik, št. 10/11, 8/14, 12/19 in 4/22) je Mestni svet Mestne občine Maribor na __. redni seji, dne _____ sprejel

ODLOK

o spremembah Odloka o ustanovitvi Javnega holdinga Maribor d.o.o.

1. člen

V Odloku o ustanovitvi Javnega holdinga Maribor d.o.o. (Medobčinski uradni vestnik, št. 13/19, 27/20, 30/21, 13/22, 1/24, 7/24 in 13/24), se prvi odstavek 21. člena spremeni tako, da glasi:

»(1) Nadzorni svet šteje šest (6) članov, od katerih so 4 (štirje) člani predstavniki ustanoviteljice, 2 (dva) člana pa sta predstavnika zaposlenih, imenovana po določilih Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju.«.

2. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Medobčinskem uradnem vestniku.

Številka:
Datum:

Župan Mestne občine Maribor
Aleksander Saša Arsenovič

ČLEN, KI SE SPREMINJA

21. člen
(nadzorni svet)

(1) Nadzorni svet šteje šest (6) članov, od katerih so 4 (štirje) člani predstavniki ustanoviteljice, 2 (dva) člana pa sta predstavnika delavcev kapitalsko povezanih družb, ki jih v skladu s svojim poslovnikom izvoli in odpokliče skupni svet delavcev holdinga, oblikovan po določilih 73. do 77. člena Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju.
(2) Za člana nadzornega sveta, ki ga imenuje ustanoviteljica, je lahko imenovana oseba, ki poleg pogojev, določenih v zakonu in posebnih pogojev, določenih s statutom javnega holdinga, izpolnjuje še te pogoje:
- odlikuje ga osebna integriteta in poslovna etičnost;
- ima izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe druge bolonjske stopnje, ali raven izobrazbe, pridobljene po študijskih programih, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi druge bolonjske stopnje;
- ima najmanj 5 let ustreznih delovnih izkušenj iz vodenja ali upravljanja gospodarskih družb in dosega pri svojem delu dobre primerljive rezultate;
- ni bil obsojen zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, ali zoper njega ni bila vložena pravnomočna obtožnica za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti;
- ne opravlja funkcije, ki je po zakonu, ki ureja integriteto in preprečevanje korupcije, po tem ali drugem zakonu nezdružljiva s članstvom v nadzornem organu ali organu upravljanja gospodarske družbe, in take funkcije ni opravljal v preteklih šestih mesecih;
(3) Nadzorni svet mora med svojimi člani izvoliti predsednika in najmanj enega namestnika.
(4) Med člani nadzornega sveta morajo biti tudi strokovnjaki za finance ali korporativno upravljanje ali upravljanje obveznosti ali premoženja ali korporacijsko pravo.

Prof. dr. Saša Prelič
Redni profesor Pravne fakultete v Mariboru

Javni holding Maribor, d.o.o.
Zagrebška cesta 30
SLO – 2000 Maribor
Gospod Matjaž Dolamič
Vodja službe
Služba za pravo in kadre

Maribor, 22. 5. 2024

Zadeva: **strokovno mnenje glede imenovanja delavskih predstavnikov v nadzorni svet JHMB, d.o.o.**

Spoštovani,

zaprosili ste me za izdelavo strokovnega mnenja v zvezi z naslednjo pravno problematiko:

Mestna občina Maribor (MOM) je ob ustanovitvi Javnega holdinga Maribor, d.o.o. (JHM) v letu 2020 sprejela odlok, ki med drugimi vsebuje določilo, da sta v nadzornem svetu JHM predstavnika skupnega sveta delavcev in ne sveta delavcev iz vrst zaposlenih v JHM.

Postavili ste naslednja pravna vprašanja:

1. Ali so v skladu z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU) v nadzorni svet družbe – konkretno JHM – lahko imenovani le zaposleni v tej družbi ali pa so lahko v nadzorni svet imenovani tudi zaposleni v odvisnih družbah holdinga?
2. Ali ustanovitelj (MOM), ki je sprejel odlok o ustanovitvi holdinga in posledično akt o ustanovitvi (enoosebne) d.o.o., lahko določi, da so v nadzorni svet družbe imenovani člani sveta delavcev kapitalsko povezanih družb (*»skupni svet delavcev«*), ki niso zaposleni v obvladujoči družbi, pač pa so zaposleni v odvisnih družbah?
3. Kako »sanirati« položaj, če svet delavcev obvladujoče družbe imenuje dva zaposlena iz JHM za predstavnika zaposlenih v nadzornem svetu JHM, v nadzornem svetu pa sta že dva predstavnika zaposlenih iz sveta delavcev kapitalsko povezanih družb in ki sta zaposlena v odvisnih družbah? Je potrebno spremeniti odlok in akt o ustanovitvi oziroma ali se ju lahko imenuje neposredno (brez predhodne spremembe odloka/akta)?
4. Kako postopati, če se izkaže, da sta člana skupnega sveta delavcev JHM v nadzorni svet imenovana nezakonito, in sama ne odstopita, ali se ju lahko zamenja neposredno, ju odpokliče kar svet delavcev JHM ter vpiše (svoja) predstavnika izmed zaposlenih v JHM?

V zvezi s temi vprašanji sem po vašem naročilu izdelal naslednje

strokovno mnenje[1]

1. Pri iskanju odgovorov na zastavljena pravna vprašanja je treba izhajati iz normativnega koncepta delavskega soupravljanja, kot je urejen v matičnem zakonu, to je v ZSDU.

V zvezi z oblikami (načini) sodelovanja delavcev pri upravljanju je iz pravil tega zakona razvidno, da zaposleni svoje zakonsko zagotovljene soupravljavske pravice uresničujejo na katerega od naslednjih zakonsko predvidenih načinov:

- preko sveta delavcev ali delavskega zaupnika,
- preko zbora delavcev ali
- preko predstavnikov delavcev v organih družbe (3. člen ZSDU).

Ta zakonska opredelitev pokaže, da je zakonska koncepcija delavskega soupravljanja takšna, da **omogoča soupravljanje zaposlenih na različnih nivojih.** Delavsko soupravljanje se uresničuje torej tako, da na odločanje v organizaciji, v kateri so zaposleni, delavci vplivajo ali (i) neposredno, preko svojih izvoljenih predstavništev (svet delavcev oziroma delavski zaupnik; prva alineja zgoraj), (ii) preko zbora delavcev (druga alineja zgoraj), ali pa (iii) s sodelovanjem svojih predstavnikov v organih delodajalca – organiziranega kot gospodarska družba (tretja alineja zgoraj).

2. Pri sodelovanju **preko predstavnikov delavcev v organih družbe** se delavska participacija realizira kot pravno pooblastilo (upravičenje), da so v nadzorni svet delodajalca – gospodarske družbe izvoljeni tudi predstavniki zaposlenih, v skladu s splošnimi predpisi, ki urejajo statusne značilnosti pravnoorganizacijske oblike, v kateri je delodajalec organiziran, torej kot delniška družba ali kot družba z omejeno odgovornostjo, na način in pod pogoji, določenimi v Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD-1).

Glede na dejansko stanje v JHM je očitno, da se zastavljena pravna vprašanja nanašajo na možnost sodelovanja zaposlenih v organih delodajalca, torej na način in pod pogoji iz tretje alineje zgoraj. Zato je pri odgovoru na zastavljeno vprašanje treba poleg ZSDU upoštevati tudi splošna pravila ZGD-1 o povezanih družbah. JHM je namreč holdinška družba, ki ji pripada(jo) večina deležev(i) v odvisnih družbah, ki jih vodi in upravlja (prvi odstavek 10. člena Odloka o ustanovitvi javnega holdinga Maribor, d.o.o. – Odlok). Zato je nesporno, da so JHM (kot holdinška – obvladujoča družba) in vanj vključene odvisne družbe v pravnem statusu povezanih družb in da tvorijo koncern. Po 527. členu ZGD-1 štejejo za povezane družbe tiste pravno samostojne družbe, med katerimi se na podlagi kapitalske udeležbe ene družbe v drugi ali na podlagi sklenjenih podjetniških pogodb (predvsem pogodbe o obvladovanju) vzpostavi razmerje povezanosti oziroma odvisnosti. **Ključna pa je zakonska opredelitev, da družbe kljub (kapitalski oziroma pogodbeni) povezanosti z drugo družbo ohranijo pravno samostojnost in svojo strukturo**

---

[1] Mnenje je pripravljeno na podlagi avtorjevega najboljšega strokovnega znanja in osebne presoje. Avtor naročnika opozarja, da kljub temu, da je mnenje ustvarjeno po najboljšem znanju, ugotovitve v nobenem primeru ne pomenijo, da organ, ki bi v okviru svojih pristojnosti presojal zadevo, ne bi mogel odločiti drugače oziroma zavzeti drugačnih pravnih stališ. To velja tudi v primeru, ko je v mnenju navedena stopnja zaupanja v mnenje avtorja. Mnenje odgovarja in je vezano na postavljena vprašanja, izraža avtorjeva osebna stališča in ne pomeni uradnega stališča institucije, na kateri je avtor zaposlen. Pravilnosti dejanskih okoliščin, na katerih mnenje temelji, avtor ni posebej preverjal.

organov. Povezane družbe zato niso nikakršna enovita družba. To velja seveda tudi za JHM in vse (odvisne) družbe, ki jih obvladuje.

3. Istočasno pa je treba upoštevati pravno značilnost ureditve delavskega soupravljanja, ki je ta, da je to pravno normirano praviloma le na ravni posamezne organizacije oziroma posameznega delodajalca, ne pa na ravni povezanih organizacij. Ko namreč ZSDU normira pravila za sodelovanje delavcev v organih družbe – delodajalca (primerjaj člene 78-84 ZSDU, tretja alineja zgoraj), določa pravila, katerih temeljna značilnost je, da se delavski predstavniki vključujejo v organsko strukturo **tistega pravnega subjekta, s katerim imajo sklenjeno delovno razmerje. Zaposleni lahko torej svoje pravice do sodelovanja v organih družbe uresničujejo le znotraj tiste gospodarske družbe, katere delavci so, ne pa v drugi(h) družbi(ah), pa čeprav je(so) ta(te) družba(e) povezana(e) z družbo, s katero imajo sklenjeno delovno razmerje.** Iz 78. člena ZSDU jasno izhaja, da se sodelovanje delavcev pri upravljanju v organih družbe uresničuje preko predstavnikov delavcev v nadzornem svetu družbe oziroma predstavnika delavcev v upravi družbe. **Zakonski opis se nanaša samo na tisto družbo (konkretneje torej na njene organe), ki zaposluje delavce, ki pravico do sodelovanja pri upravljanju skozi organsko strukturo izkoristijo,** ne pa katere druge – odvisne ali obvladujoče družbe –, pa čeprav se po korporacijskih pravilih lahko šteje za povezano s to družbo.

Določb, ki bi dopuščale drugačno obliko sodelovanja zaposlenih v organih družbe, od navedene, pa ZSDU ne vsebuje. Posebno poglavje ZSDU (IV. poglavje, členi 73-77 ZSDU) sicer vsebuje posebne določbe, ki se nanašajo na soupravljanje zaposlenih v povezanih družbah, vendar to poglavje ne ureja soupravljanja skozi organsko strukturo družbe, ampak se nanaša le na uresničevanje soupravljavskih pravic, **kadar se te uresničujejo preko sveta delavcev** (prva alineja zgoraj). Povsem jasno pa mora biti, da načina uresničevanja soupravljavskih pravic preko sveta delavcev ne smemo enačiti z uresničevanjem soupravljanja skozi organsko strukturo. Soupravljanje preko sveta delavcev predstavlja samostojno normirano obliko uresničevanja soupravljavskih pravic, ki se bistveno razlikuje od uresničevanja soupravljavskih pravic preko organov družbe. Dopustno je, da kapitalsko povezane družbe ustanovijo skupni oziroma enoviti svet delavcev, v katerem sodelujejo predstavniki vseh kapitalsko povezanih družb (73. člen ZSDU) in za katerega se smiselno uporabljajo siceršnje določbe zakona, s katerimi je urejen način dela sveta delavcev (76. člen ZSDU). Bistveno za (skupni, enoviti) svet delavcev kapitalsko povezanih družb pa je, da so vanj lahko imenovani le člani (posameznih) svetov delavcev povezanih družb (drugi odstavek 74. člena ZSDU), kar pomeni, da svet delavcev kapitalsko povezanih družb ne zamenjuje posameznih svetov delavcev posameznih kapitalsko povezanih družb, ampak obstaja paralelno ob njih. **Slednje pa velja seveda le za ta način uresničevanja soupravljanja, ne velja pa pri uresničevanju soupravljanja skozi organsko strukturo.**

Glede na razloženo torej ni zakonskih podlag za sklep, da bi zaposleni v odvisnih družbah lahko imenovali svoje predstavnike v nadzorni svet obvladujoče družbe. Povezane družbe so kljub razmerju povezanosti pravno samostojne družbe, zato lahko zaposleni v posamezni od povezanih družb svoja soupravljavska upravičenja, **če jih uresničujejo na način sodelovanja v organih** (torej na način in pod pogoji iz členov 78.-84. ZSDU, tretja alineja zgoraj), **uresničujejo le na nivoju družbe, s katero imajo sklenjeno delovno razmerje, ne pa počez in navzkriž. Zaposleni v odvisnih družbah torej v odvisnih družbah, zaposleni v obvladujoči družbi pa v obvladujoči družbi.** To pomeni, da je svet delavcev v posamezni odvisni družbi – upoštevaje tudi

splošna pravila ZGD-1 – upravičen imenovati delavske predstavnike le v nadzorni svet zadevne odvisne družbe, **enako pa je delavske predstavnike v nadzorni svet obvladujoče družbe upravičen imenovati samo svet delavcev obvladujoče družbe.**

Morebiten (skupni) svet delavcev kapitalsko povezanih družb torej po ZSDU nima pristojnosti imenovanja delavskih predstavnikov v nadzorni svet katere od družb, vključenih v dejanski koncern, pač pa imajo to pristojnost po zakonu le sveti delavcev posamezne koncernsko udeležene družbe, in sicer vsak le v tisti družbi, v kateri je ustanovljen. Pristojnosti (skupnega) sveta delavcev kapitalsko povezanih družb so povsem druge, in sicer je pristojen za obravnavanje vprašanj, ki se nanašajo na delavce v vseh kapitalsko povezanih družbah, s posebnim sporazumom, ki ga sklenejo vsi sveti delavcev kapitalsko povezanih družb, pa se lahko natančneje opredelijo njegove pristojnosti in določijo vprašanja, ki sodijo v delovno področje skupnega sveta delavcev (75. člen ZSDU). **Povsem brez dvoma lahko ugotovimo, da zakon skupnemu svetu delavcev kapitalsko povezanih družb kakršnihkoli pristojnosti v pogledu imenovanja članov nadzornih svetov ne daje.**

4. V konkretnem primeru JHM – ki je pravno samostojna družba – pa je sedaj položaj tak, da je z Odlokom (prvi odstavek 21. člena) in aktom o ustanovitvi JHM (18. člen) skupnemu svetu delavcev družb, ki jih JHM obvladuje, podeljena pristojnost imenovanja dveh delavskih predstavnikov v nadzorni svet JHM kot obvladujoče koncernske družbe. **Ureditev v obeh navedenih aktih, ki skupnemu svetu delavcev daje to pristojnost, je – upoštevaje zgoraj razloženi normativnih koncept delavskega soupravljanja – neskladna z ureditvijo v ZSDU.**

Dovolim si domnevati, da je bil razlog za tako ureditev v okoliščini, da ob nastanku JHM kot pravne osebe ta (še) ni imel dovolj zaposlenih delavcev, da bi ti sploh lahko izkoristili zakonsko pooblastilo, da izvolijo svet delavcev v JHM (drugi odstavek 8. člena ZSDU), tako da lahko ureditev, kot je trenutno v veljavni v JHM po obeh navedenih aktih, benevolentno razumemo kot začasno. **Kljub temu pa po mojem trdnem prepričanju zanjo v ZSDU ni nobene opore in kot taka prebija zakonsko ureditev soupravljanja zaposlenih v organih družb.** Neskladje z ureditvijo v ZSDU pa ima sedaj tudi povsem praktične posledice, saj zaposlenim v JHM, ki so na ravni JHM izvolili svet delavcev, neposredno **onemogoča uresničevanje** zakonske pravice, da sodelujejo pri upravljanju delodajalca skozi njegovo organsko strukturo. Povedano drugače: svet delavcev JHM je v položaju, ko ne more izvoliti delavskih predstavnikov v nadzorni svet holdinga, ker to pristojnost uresničuje organ, ki po zakonu te pristojnosti nima. Hkrati pa je **tudi nadzorni svet JHM v delu, ki se nanaša na predstavnike zaposlenih, sestavljen v nasprotju z ZSDU,** ker v njem sodelujejo osebe, ki v JHM sploh niso zaposlene.

Zato je takšno stanje, kot ga stipulirata oba navedena akta, protipravno. Določbi prvega odstavka 21. člena Odloka in 18. členu akta o ustanovitvi JHM sta v delu, v katerem za imenovanje članov nadzornega sveta JHM iz vrst zaposlenih pooblaščata skupni svet delavcev, v nasprotju z ZSDU kot prisilnim predpisom, zato sta po moji oceni nični (prvi odstavek 86. v zvezi s 14. členom Obligacijskega zakonika – OZ).

5. V vsem razloženem pa so sedaj nastavki za odgovore na konkretna pravna vprašanja, ki ste jih zastavili.

5.1. Na pravno vprašanje, ki se glasi: *»Ali so v skladu z ZSDU v nadzorni svet družbe – konkretno JHM – lahko imenovani le zaposleni v tej družbi ali pa so lahko v nadzorni svet imenovani tudi*

zaposleni v odvisnih družbah holdinga?« lahko na podlagi zgoraj razloženega zakonskega koncepta delavskega soupravljanja, kadar se to uresničuje po poti sodelovanja delavcev v organih družbe (V. poglavje ZSDU), **ugotovimo, da so lahko v nadzorni svet JHM kot delavski predstavniki imenovani le zaposleni v JHM, ne pa tisti, ki v tej družbi niso zaposleni.** Ker so delavci JHM (torej osebe, ki so v tej družbi zaposlene) izkoristili zakonsko pooblastilo, da pri upravljanju družbe sodelujejo na način sodelovanja delavcev v organih družbe, torej na način in pod pogoji, določenimi v členih 78-84. ZSDU, **jim je za tak način uresničevanja soupravljavskih pravic treba omogočiti, da svoje predstavnike v nadzornem svetu kot organu pravne osebe imenujejo sami, z delovanjem »svojega« sveta delavcev** (drugi odstavek 79. člena ZSDU). Ker delavski predstavniki v nadzornem svetu kot člani tega organa *»...zastopajo interese vseh delavcev v okviru pooblastil, ki jih ima nadzorni svet...«* (80. člen ZSDU), je jasno, da lahko to zakonsko pooblastilo učinkovito uresničujejo le tiste osebe, ki so s pravno osebo pravno povezane s pogodbo o zaposlitvi.

5.2. Na pravno vprašanje, ki se glasi: *»Ali ustanovitelj (MOM), ki je sprejel odlok o ustanovitvi holdinga in posledično akt o ustanovitvi (enoosebne) d.o.o., lahko določi, da so v nadzorni svet družbe imenovani člani sveta delavcev kapitalsko povezanih družb (»skupni svet delavcev«), ki niso zaposleni v obvladujoči družbi, pač pa so zaposleni v odvisnih družbah?«* lahko na podlagi razloženega odgovorim, da je s tako ureditvijo, kot je stipulirana v Odloku in aktu o ustanovitvi JHM, ustanovitelj bistveno posegel v koncept delavskega soupravljanja, kot je določen v ZSDU. **Način, kako zaposleni uresničujejo svoje soupravljavske pravice, ki jim jih daje ZSDU kot matični predpis, ni materija »lastnika«, ki v to področje ni upravičen posegati.** MOM kot ustanovitelj in imetnik deležev JHM kot kapitalske družbe je upravičena urejati zgolj notranji organizacijski ustroj pravne osebe. Pri izbiri upravljavskega sistema je torej upravičena določiti, ali bo družba nadzorni svet (kot korporacijski organ) sploh imela ali ne: nesporno je, da je ta organ predvidela. V nadaljevanju pa je ustanovitelj upravičen urejati le razmerja, ki se nanašajo **na njegove predstavnike** v nadzornem svetu, **ni pa upravičen urejati oziroma posegati v razmerja, ki se nanašajo na predstavnike zaposlenih v nadzornem svetu. Slednje je namreč zakonska materija, ki je s specialnimi pravili urejena v ZSDU kot matičnem predpisu, ki jo je ustanovitelj, družbeniki, delničar oziroma drug *»lastnik«* dolžan upoštevati tako, kot je, zaposleni pa so jo upravičeni uresničevati neposredno na podlagi in v okviru zakona** (ne pa na podlagi Odloka oziroma akta o ustanovitvi JHM). Zakonska ureditev v tem delu je jasna: *»Predstavnike delavcev, ki so člani nadzornega sveta, izvoli in odpokliče svet delavcev in s tem seznani skupščino družbe«* (drugi odstavek 79. člena ZSDU); »lastnik« to odločitev zaposlenih lahko zgolj vzame na znanje.

Z opisano ureditvijo pa je MOM kot ustanovitelj JHM neposredno posegel v avtonomijo zaposlenih, **da svoja soupravljavska upravičenja, ki so jim priznana z ZISDU, urejajo tako, kot je vsebina njihovega pravno priznanega interesa in jih uresničujejo neposredno *ex lege*.** Za tak »oktroiran« normativni pristop in vsiljene pravne rešitve pa po mojem trdnem prepričanju ni nobenih pravnih podlag. **Ker je ureditev v Odloku in aktu o ustanovitvi JHM v delu, v katerem se nanaša na udeležbo predstavnikov zaposlenih v nadzornem svetu JHM, v nasprotju z ZSDU, je nična.**

5.3. Na pravno vprašanje, ki se glasi: *»Kako »sanirati« položaj, če svet delavcev obvladujoče družbe imenuje dva zaposlena iz JHM za predstavnika zaposlenih v nadzornem svetu JHM, v*

nadzornem svetu pa sta že dva predstavnika zaposlenih iz sveta delavcev kapitalsko povezanih družb in ki sta zaposlena v odvisnih družbah? Je potrebno spremeniti odlok in akt o ustanovitvi oziroma ali se ju lahko imenuje neposredno (brez predhodne spremembe odloka/akta)?« lahko odgovorim, da je normativno stanje, v delu, v katerem se nanaša na udeležbo zaposlenih v nadzornem svetu JHM in kot je določeno z Odlokom in aktom o ustanovitvi JHM, protipravno. Čeprav sta obe predmetni določbi po mojem mnenju nični in posledično na njuni podlagi ne morejo nastajati pravni učinki, bi ju kljub temu bilo priporočljivo spremeniti oziroma odpraviti. Menim, da bi sprememba Odloka oziroma akta o ustanovitvi JHM lahko šla v smeri črtanja besedila, ki določa, da sta dva predstavnika delavcev *»kapitalsko povezanih družb, ki jih v skladu...«*. Določba bi se po spremembi lahko glasila tako: *»Nadzorni svet šteje šest (6) članov, od katerih so 4 (štirje) člani predstavniki ustanoviteljice, 2 (dva) člana pa sta predstavnika delavcev.«*, vse ostalo sedanje besedilo pa bi kazalo črtati. Avtonomno opredeljevanje načina uresničevanja pravice do soupravljanja na način sodelovanja delavcev v organih družbe je nepotrebno, saj ga zaposleni uresničujejo neposredno na podlagi ZSDU.

Upoštevaje to pravno naziranje pa je treba sklepati, da lahko že sedaj svet delavcev JHM neposredno izvoli dva (svoja) delavska predstavnika v nadzorni svet JHM in obstoječe stanje »sanira« na ta način. Pravno-formalno za to predhodna sprememba Odloka oziroma akta o ustanovitvi JHM ni potrebna, ker sta njuni določbi, ki sta v nasprotju z ZSDU, nični. Je pa v izogib sodnim sporom oportuno, da se oba akta, še posebej, če za to obstaja potrebno (morebiti tudi politično) soglasje, čimprej spremenita.

5.4. Glede vprašanja, kako postopati, če se izkaže, da sta člana skupnega sveta delavcev JHM v nadzorni svet imenovana nezakonito, in sama ne odstopita, ali se ju lahko zamenja neposredno, ju odpokliče kar svet delavcev JHM ter vpiše (svoja) predstavnika izmed zaposlenih v JHM, pa po zgledu na dosedanjo poslovno prakso, **ki se je v preteklosti oblikovala v smiselno podobnih primerih menim, da bi imela neposredna izvolitev dveh predstavnikov zaposlenih v nadzorni svet JHM s strani sveta delavcev JHM hkrati za posledico tudi avtomatično prenehanje funkcije obeh sedanjih članov nadzornega sveta JHM, torej oseb, ki sta bili izvoljeni na podlagi ureditve v Odloku oziroma aktu o ustanovitvi JHM.** Menim torej, da ni potrebno, da bi svet delavcev oba sedanja člana posebej odpoklical, niti ni potrebno, da bi sama odstopila, **temveč njuna mandata prenehata z izvolitvijo novih članov nadzornega sveta JHM na svetu delavcev JHM.** Tak pristop bi bil najmanj obremenjujoč za vse vpletene, tako za ustanovitelja, kot tudi za morebitne novoizvoljene člane nadzornega sveta. Še zlasti pa ne bi bil vir potencialnih težav za oba sedanja člana nadzornega sveta JHM, predvsem v povezavi z morebitnim vprašanjem zakonitosti njune izvolitve, upravičenosti do prejemkov iz naslova dosedanjega izvrševanja mandata in morebitnih drugih ugodnosti, kakor tudi glede splošne veljavnosti sklepov nadzornega sveta JHM, ki jih je ta sprejel z njunim sodelovanjem.

Prof. dr. Saša Prelič

SAŠA PRELIČ Digitalno podpisal SAŠA PRELIČ Datum: 2024.05.22 14:16:24 +02'00'

Prof. dr. Saša Prelič je redni profesor Pravne fakultete Univerze v Mariboru.
Habilitiran je za področje prava, njegovo ožje pedagoško ter znanstveno-raziskovalno področje pa je korporacijsko pravo, insolvenčno pravo ter pravo finančnih instrumentov. S teh področij je avtor večjega števila znanstvenih člankov, znanstvenih monografij in komentarjev.